

## 2.3.RAST ekonomiky alebo ROZVOJ hospodárstva – treba sa rozhodnúť!

Z KAPITOLY 2. Iné makroekonomické a mikroekonomické ukazovatele

### ***Spoločenské riadenie investícií – ovplyvňovanie štruktúry výrobného dopytu***

Lenže my sme si už povedali, že chceme ísť okrem *rastu* ekonomiky hlavne do *rozvoja* ekonomiky a spoločnosti a preto budeme musieť tieto ukazovatele úspešnosti redefinovať<sup>(57)</sup>.

**Za situácie globálne otvorenej ekonomiky každej krajiny už kritérium *ekonomického rastu* definované ako hrubý domáci produkt neodzrkadľuje ani len spotrebu v danej krajine, ani vytvorené zdroje a ekonomické hodnoty zostávajúce v danej krajine,**

teda ***hrubý domáci produkt***, v ktorom by sa odrážala spotreba spoločnosti danej krajiny ovplyvňovaná domácim dopytom po investíciách a od domácností.

Má pravdu D.Schweickart, že ak bude fungovať spoločenská kontrola nad investíciami, tak „každá spoločnosť, ak si chce udržať technologickú a ekonomickú dynamiku, musí každoročne vynaložiť určité množstvo spoločenskej práce a prírodných zdrojov na vývoj a zavádzanie nových technológií, ako aj na rozširovanie výroby statkov a služieb zodpovedajúcich vysokým nárokom<sup>(58)</sup>“?

A ak potom vysvetľuje, že bude vytvorený inštitút zbierania finančných zdrojov cez verejné investičné fondy na globalnej, regionálnej, národnej (rozumej po slovensky štátnej) až miestnej úrovni a procedúry prerozdelenia finančných zdrojov cez sieť verejných bánk, potom môžeme pokojne prekladať pojem „spoločenská kontrola nad investíciami“ druhým významom tohto výrazu v angličtine, teda ako ***spoločenské riadenie investícií***.

*Nakoniec, obdobne predsa v Európskej únii už funguje, a to dlhodobo a nakoniec pozitívne, prerozdelenie fondov, z ktorých pociťuje mnoho krajín, regiónov i miestnych komunit úžitok v oblasti ROZVOJA a tento rozvoj je vlastne dlhodobo plánovanou spotrebou, ktorá ovplyvňuje dopyt. Táto časť veľmi pripomína keynesiánsky prístup k ekonomike, pôjde však pravdepodobne ešte ďalej, predpokladajme že viac do oblasti rozvoja sociálnych a ekologických potrieb ľudstva.*

*Uveďme príklad na **odlišnosť rastu od rozvoja**<sup>(59)</sup>*

*Ak by napríklad na našom Slovensku vyhoreli celé hory, namiesto lesov zostanú prázdne holiny, hory „plešaté“ bez lesov, cez ktoré by sa privalové dažde menili na vraždiacu vlnu povodní po každom lejaku. Medzitým sa v máji roku 2016 rozhoreli rozsiahle požiare pravdepodobne spôsobené ťažbou bitumenových ropných pieskov v lesnej oblasti kanadskej rieky Athabaska v Alberte, kvôli ktorým bolo treba evakuovať stotisícové mesto Fort McMurray v Kanade.*

Okrem toho, že by sme potrebovali vysoké finančné náklady na záchranárske práce pri každom lejaku, pretože na Slovensku niet miesta, kam presťahovať obyvateľov spomedzi hôr, ak je Slovensko hornatou krajinou, bude potrebné obnoviť lesy a dostať tak prírodu do

predchádzajúcej rovnováhy. Nebude to záležitosť jedného fiškálneho roka, dokonca ani päť či sedemročného plánu. O tom sme sa v ekonomickej realite kapitalizmu na Slovensku už žiaľ presvedčili. Bude to *projekt rozvoja, presahujúci* možno i dvadsaťročné obdobie a kritériá investovania finančného kapitálu budú zlyhávať, pretože nezabezpečia ekonomický **rast** v zmysle návratnosti kapitálových investícií a to už vôbec nie rast HDP v danom či nasledujúcom roku.

*Avšak dlhodobý projekt zalesňovania a obnovy prinesie rozvoj spoločenský, ekologický i ekonomický, zabezpečí stabilitu pre obyvateľov regiónov okolo hôr, pracovné príležitosti i bezpečnosť okolia hôr. Vysoké náklady, ktoré by ničili štátny a miestne rozpočty v bežných fiškálnych rokoch by museli byť hodnotené inými kritériami, kritériami trvalo udržateľného života a rozvoja.*

Ako teda budeme vedieť oceniť takéto rozvojové programy, ktoré prinesú **rozvoj ekonomiky i spoločnosti** povedzme až s 10 či 20-ročným časovým posunom? Zatiaľ nám asi takéto kritériá chýbajú, respektíve vieme ich kvalifikovať slovne a netrúfame si ich oceňovať a kvantifikovať finančne. Prečo? Lebo mnohé z dejov a činností, ktoré sa budú uskutočňovať pri **rozvoji**, sú z hľadiska dnešnej klasickej ekonómie či liberálnej ekonómie považované za **externality**, ktoré existujú mimo trhu a preto nehodné ocenenia v kapitálovej makroekonomickej či podnikovej mikroekonomickej oblasti.

Ak pripustíme, že ekonomický rast na globálnej úrovni už nie je spojený s rastom blahobytu danej krajiny či regiónu, nie je potom pre *ekonomickú demokraciu* výhodné riadiť investície inými kritériami, ktoré budú postavené na iných prioritách ako na kritériách kapitálovej návratnosti investícií, priority zisku ,rastu?

*Vieme, ako dopadá obnova regiónu a miestnej ekonomiky po hurikáne Katrina v USA, po cunami v Indonézii, po zemetrasení vo Fukušime, či záplavách v Austrálii či na Novom Zélande?*

A práve princíp **spoločenského riadenia investícií**, kde nebude prvoradým kritériom rast zisku za účelom rýchlej návratnosti investovaného súkromného kapitálu, ale kritériom bude dlhodobý rozvoj ekonomiky a spoločnosti zabezpečený práve možnosťou vo verejných investíciách nezohľadňovať to kritérium zisku pre vysokú a rýchlu návratnosť investovania kapitálu. **Toto je výhoda ekonomickej demokracie.** Áno, takto bude fungovať ekonomika po kapitalizme.

*odkazy*

*(57) Zborník Svet v bode obratu, Dinuš, Hohoš, stat' PZV Otázky ekon.modelovania, str.118,*

*(58)David Schweickart – Ekon.demokracia – po kapitalizme , str.76,*

*(59) Zborník Svet v bode obratu, Dinuš, Hohoš, stat' PZV Otázky ekon.modelovania, str.119,*